

Preventivní program školy Základní škola praktická Nový Bor

Školní rok 2025/2026

Obsah

1. Základní údaje o škole
2. Právní východiska
3. Oblasti sociálně patologických jevů ve škole
4. Cíl preventivního programu
5. Zhodnocení prevence sociálně patologických jevů ve školním roce 2006/2007
6. Spolupráce s rodiči
7. Vzdělávání pedagogů
8. Metody práce
9. Znalostní kompetence žáků
10. Zařazování okruhů protidrogové prevence do tematických plánů
11. Záškoláctví
12. Šikanování
13. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi
14. Plán činnosti

1. Základní údaje o škole

Název školy	Základní škola praktická Nový Bor
Adresa školy	Náměstí míru 104
IČO	709 75 191
Telefon/fax	725 583 600
E-mail	pskola@novy-bor.cz
Adresa internetové stránky	www.zspnb.cz
Právní forma	Příspěvková organizace
Název zřizovatele	Městský úřad Nový Bor
Součástí školy	Školní družina
Ředitel školy	Mgr.Romana Suchá
Metodik prevence rizikového chování	Mgr.Romana Suchá

2. Právní východiska

- § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon
- § 8 a § 9, § 17 a § 18, § 30 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, č.j.21291/2010-18
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Č.j.: 37 014/2005-25
- Pokyn MŠMT č.j 14 423/99-22 k výchově proti projevům rasismu

- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví Č.j.: 10 194/2002-14
- Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách, č.j. 22294/2013-1
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí na období 2019-2027
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j. MSMT-21149/2016
- Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních, Č. j. MSMT-5217/2017-1

3. Oblasti sociálně patologických jevů ve škole

Prevence sociálně patologických jevů u žáků v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

- Drogy (základní informace o drogách)
- Doprava (rizikové chování v dopravě)
- Poruchy příjmu potravy (nevhodné jídelní a stravovací zvyklosti, diety, obezita)
- Alkohol (informace o nevhodnosti pití alkoholu)
- Syndrom týraného dítěte – CAN (fyzické týrání a jeho rozpoznání)
- Šikana, kyberšikana (znaky šikanování, řešení zejména počáteční šikany)
- Vandalismus (poškození školního majetku nebo majetku žáků)
- Záškoláctví (sledování absence žáků)
- Tabák (informování o závislosti na tabáku)
- Násilí (agresivní chování dětí)
- Krádeže (Drobné krádeže se vyskytují ve škole)

4. Cíl preventivního programu

Preventivní program klade důraz na udržení stávající kvality školy, komunikaci, kooperaci a zdravý životní styl. Program je určen pro žáky a pedagogické pracovníky školy a ve svém důsledku má vést k udržení pozitivního klimatu školy s minimem kázeňských problémů žáků ve škole i mimo školu. Základním předpokladem k jeho účinnosti je aktivní zapojení všech žáků třídy a rodičů žáků, kteří jsou s průběhem a výsledky programu seznamováni.

Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti žáků vůči sociálně patologickým jevům.

Cílem našeho programu je, aby se preventivní výchovně vzdělávací působení stalo neoddělitelnou součástí výuky a života školy a nepřímo prostřednictvím rodičovské veřejnosti i celkového způsobu života žáků. Hlavním cílem je vést žáky k tomu, aby návykovou látku v budoucnosti nevyhledávaly, aby ji nikdy neužily.

Preventivní program je nedílnou součástí školního vzdělávacího programu.

Důležitý je i individuální přístup k jednotlivým žákům. Je nutné analyzovat jedince, konkrétní sociální situaci dítěte. Zvýšenou pozornost věnujeme žákům s vývojovými poruchami učení a chování a pomáháme jim k jejich kompenzaci, protože tuto skupinu chápeme jako velmi ohroženou. Nabízíme volnočasové aktivity a programy, kde se mohou uplatnit všichni žáci.

Důraz je položen na informovanosti žáků ve vyučovacích hodinách a rodičů při třídních schůzkách nebo individuálních setkáních.

5. Zhodnocení prevence sociálně patologických jevů ve školním roce 2023/2024

Vzdělávání	
Školní metodik prevence	Mgr. Romana Suchá
Školní vzdělávací program	Učíme se pro život
cizí jazyk	Vazba na některá témata zeměpisu, dějepisu, občanské výchovy. Dotknout se závažných celosvětových problémů (nebezpečí drog, rasová, národnostní a názorová nesnášenlivost apod.).
chemie	<u>Chemie ve společnosti</u> - drogy - diskuse na téma drogy s využitím informací ze školy i ze sdělovacích prostředků, popř. populárně naučné literatury - žák by měl umět popsat příklady volně i nezákonně prodávaných drog a uvést příklady nebezpečí, kterým se vystavuje jejich konzument; <u>Deriváty uhlovodíků</u> - diskuse na téma nebezpečí požívání alkoholických nápojů;
občanská výchova	<u>Člověk a právo</u> - opatření a zákony související s podáváním alkoholických nápojů dětem a mladistvým a vztahující se k nákupu, držení a výrobě drog; prevence trestné činnosti;
přírodopis	<u>Stavba těla a funkce jednotlivých orgánů člověka</u> - samostatné kratší práce k jednotlivým bodům zdravotnické problematiky (např. zdravý život, rodina a její funkce, hygiena jednotlivých soustav, alkohol, drogy apod.) <u>Poškození lidského organismu</u> vlivy kouření, drog, přepínání, stresu na lidský organismus <u>Biologie člověka</u> - hygiena, vliv kouření, alkoholu a drog, zneužívání léků - žák by měl umět hodnotit význam zdraví a potřebu jeho ochrany, vědět o imunitním systému a jeho podpoře, o nebezpečí drog-uvědomovat si své vztahy k prostředí, chápat nezbytnost komplexní péče o životní prostředí a vlastní odpovědnosti v tomto směru
Viz dále příloha 03.1 ŠVP a prevence	
Organizace prevence	

Preventivní program	Vypracován a aktualizován metodikem prevence dle nových metodických materiálů MŠMT především: - Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek - Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j. MSMT-21149/2016 - Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních, Č. j. MSMT-5217/2017-1 - Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí na období 2019-2027
Využití volného času žáků	Rozmanitá nabídka zájmových útvarů. Maximální využitelnost kapacity ŠD. Pro žáky školy realizujeme pestré školní i mimoškolní aktivity = soutěže, exkurze, výlety, představení některé i ve spolupráci s rodiči či místními spolky.
Průběžné sledování podmínek a situace ve škole z hlediska rizik výskytu sociálně patologických jevů	Snaha všech pedagogických pracovníků včas řešit drobnější přestupky (slovní napadání spolužáků, schovávání věcí, poštuchování....), které by mohly vést k sociálně patologickým jevům. Ve třídách, na chodbách i jiných prostorách školy jsou zajištěné dozory pedagogů, možnost okamžitého řešení problému. Nadále trvá možnost využití Ucha = schránky pro případné připomínky, dotazy či podněty k řešení ze strany rodičů i žáků (anonymní vzkazy řešeny nebudou).
Uplatňování forem a metod umožňující včasné zachycení ohrožených dětí	Zaměřili jsme se především na zintenzivnění spolupráce mezi školou a rodiči. Dbáme na včasnou informovanost rodičů, společně se snažíme řešit výchovné problémy.
Poradenská služba školního metodika prevence	Informovat pedagogické pracovníky o novinkách a změnách v oblasti soc. pat. jevů viz. metodické pokyny. Seznamovat rodiče žáků se základními pojmy v oblasti soc.pat. jevů, vysvětlovat postupy školy i požadavky na rodiče
Zajištění poradenských služeb speciálních pracovišť a preventivních zařízení	OSPOD, Rodina v centru, Středisko výchovné péče , PPP česká Lípa,
Vybavení školy odbornými a metodickými materiály a dalšími pomůckami	Dostačující.
Školní řád (obsahuje zákaz nošení, držení, distribuci a zneužívání návykových látek v areálu školy a odpovídající sankce)	Školní řád je doplněn vhodnou formou o problematiku soc. pat. jevů viz. metodický

	pokyn k řešení šikanování č.j. MSMT-21149/2016 a metodického pokynu k primární prevenci č.j.20006/2007 čl. 8 – Školní řád. Forma zpracování odpovídá charakteru základní školy a vychází také z konkrétních podmínek naší školy
Akce školy pro žáky k prevenci sociálně patologických jevů	Průběžné výchovné působení na žáky formou rozhovorů či besed, situační hry zaměřené na empatii. Dodržování třídních pravidel, dotazníková šetření (oblíbenost v kolektivu, sebehodnocení žáka za určitý časový úsek – týden, měsíc, jak řešit slovní i tělesné napadení, komunikace učitel - žák) Spolupráce družina + škola + rodič) ...

Sociálně patologický jev	Počet – průběžně vyhodnocován
Drogy	
Doprava	
Poruchy příjmu potravy	
Alkohol	
Syndrom týraného dítěte – CAN	
Šikana, kyberšikana	
Vandalismus	
Záškoláctví	
Tabák	
Násilí (v nejmírnější formě)	
Krádeže	

Komentář:
Vztahy mezi žáky jsou bez větších výchovných problémů, klima ve třídách je přátelské. Drobné kázeňské přestupky jsou včas řešeny, pedagogové si vyměňují zkušenosti a vzájemně se informují o žácích. V případě výskytu kázeňského přestupku ihned řešeno učitelem a následně jsou předány informace rodičům.

6. Spolupráce s rodiči

Spolupráci s rodiči vidíme jako klíčovou při realizaci našeho preventivního programu. Rodiče jsou prostřednictvím třídních učitelů informováni o realizaci programu na škole, problematika byla zařazena i na jednání školské rady. Další informace poskytujeme rodičům prostřednictvím [www stránek školy](http://www.stranek školy), propagačních materiálů a školních nástěnek.

7. Vzdělávání pedagogů

Metodik prevence se účastní školení pořádaných zařízeními pro DVPP, ostatní pedagogové formou samostudia a DVPP. Problematika prevence je 4 x ročně zařazována na pořad jednání pedagogické rady.

Pedagogičtí pracovníci mají možnost nahlédnout do Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, Č.j. 21 291/2010-28, kde jsou návodným způsobem popsána jednotlivá témata:

- 01 Návykové látky
- 02 Rizikové chování v dopravě
- 03 Poruchy příjmu potravin
- 04 Alkohol
- 05 Syndrom CAN
- 06 Školní šikanování
- 07 Kybešikana
- 08 Homofobie
- 09 Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
- 10 Vandalismus
- 11 Záškoláctví
- 12 Krádeže
- 13 Tabák
- 14 Krizové situace spojené s násilím
- 15 Netolismus
- 16 Sebevražednost
- 17 Nová náboženská hnutí
- 18 Rizikové sexuální chování
- 19 Příslušnost k subkulturám
- 20 Domácí násilí
- 21 Hazardní hry
- 22 Poruchy autistického spektra (PAS)

8. Metody práce

V rámci výuky jsou a budou i nadále kromě tradičních metod práce využívány další metody, které se osvědčily. Výchova bude probíhat mezipředmětově.

Např.:

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli,
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků,
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti,
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů,
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry,
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu),
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“,
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě,
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci ZŽS – hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti

- prevence experimentování s alkoholem a cigaretami,
- základy etické a právní výchovy,
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení,
- všestranný rozvoj osobnosti žáka,
- soustředěnost na včasné diagnostikování soc.-patologických problémů ve třídních kolektivech,
- důraz na spolupráci s rodiči,
- široká nabídka volnočasových aktivit,
- ekologická výchova,
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod. Účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd. jako v předchozích letech.

9. Znalostní kompetence žáků

Znalostní kompetence žáků

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků,
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek,
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu,
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu,
- mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů.
- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě,
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl,
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví,
- znají negativní vlivy kouření, požívání alkoholu,
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc,
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy,
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti,
- ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva,
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní,
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky,
- dopravní výchova.

10. Zařazování okruhů protidrogové prevence do tematických plánů

Při realizaci preventivního programu klademe důraz na následující činnosti:

- učit žáky řešit konfliktní situace,
- vést je ke schopnosti odmítat činnosti, které by mohly mít negativní důsledky,
- posilovat sebedůvěru dětí, welbing
- informovat je přiměřeně věku o následcích užívání drog,
- podporovat mimoškolní činnost, koníčky, aj.

11. Záškoláctví

Problematiku záškoláctví řeší škola průběžně, řídí se metodickým pokynem k řešení záškoláctví vydaným MŠMT. Velký důraz věnujeme zásadám omlouvání žáků a evidenci nepřítomnosti ve škole dle školního řádu. Opakovaně s touto problematikou seznamujeme i zákonné zástupce žáků.

12. Šikanování

Problematiku šikanování škola neřešila. Je však potřeba věnovat zvýšenou pozornost některým prvkům hrubého chování mezi spolužáky, které by v pozdějším věku mohly mít již nepřímé a přímé znaky šikanování.

Přes absenci tohoto jevu na naší škole musí všichni pracovníci sledovat znaky šikanování:

13. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

Oblast školství

- pedagogicko - psychologická poradna , speciálně pedagogické centrum, Rodina v centru, Středisko výchovné péče
- vzdělávání pedagogů, kteří realizují preventivní aktivity ve škole, odborná práce s dětmi ohroženými sociálně patologickým vývojem

Oblast zdravotnictví

- pediatr, odborní lékaři (psychologové, psychiatři, apod.)

Oblast sociálních věcí

- sociální odbor, kurátoři

Policie ČR

- využíváme lektorských služeb preventistů PČR v oblasti rizikového chování

14. Plán činnosti

- Připravit (inovovat) preventivní program, koordinovat přípravu (MŠMT čj. 14 514/2000-51).
- Zpracovat plán osvětových akcí pro rodiče.
- Informovat všechny učitele, vychovatele a další pracovníky školy o prevenci sociálně patologických jevů, především o konkrétních podmínkách ve škole z hlediska rizik, uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení žáků.
- Informovat žáky a rodiče o volnočasových aktivitách školy.
- Poradenská služba pro rodiče – výchovný poradce, metodik prevence
- Seznámit pedagogické pracovníky s preventivním programem, pojmenovat kroky, které povedou k jeho realizaci.
- Zpracovat etickou výchovu, výchovu ke zdravému životnímu stylu a jiné oblasti preventivní výchovy do učebních plánů jednotlivých předmětů.
- Zpracovat problematiku prevence sociálně patologických jevů do plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

- Zpracovat problematiku prevence sociálně patologických jevů do školních dokumentů (učební plány, plán práce, ŠVP).
- Zpracovat přehled odborné i populární literatury a videonahrávek vhodných pro mládež s problematikou prevence sociálně patologických jevů.
- Navázat kontakt s institucemi a organizacemi, které se angažují v prevenci rizikového chování.
- Podat návrhy psychologických a speciálně pedagogických vyšetření (problematika sociálně patologických jevů).
- Seznámit rodiče na třídních schůzkách s preventivním programem.
- Připravit na pedagogickou radu informaci o sociálně patologických jevech.
- Zpracovat pro žáky učitele, rodiče a žáky školy informace o kontaktech na dostupná krizová, poradenská a preventivní zařízení.
- Podat návrhy psychologických a speciálně pedagogických vyšetření (problematika rizikového chování).
- Připravit pro žáky školy informaci o kriminalitě, delikvenci a záškoláctví ve škole.
- Informovat žáky a rodiče o volnočasových aktivitách školy.
- Podat návrhy psychologických a speciálně pedagogických vyšetření (problematika sociálně patologických jevů).
- Zajistit vybavení školy odborným a metodickým materiálem a dalšími pomůckami.
- Zorganizovat přednášku pro pedagogické pracovníky k problematice virtuálních drog a patologického hráčství.
- Připravit pro žáky školy informaci o formách násilného chování (šikanování, vandalismus) a o projevech xenofobie a rasismu ve škole , o riziku pohybu na sociálních sítích , kyberšikaně
- Podat návrhy psychologických a speciálně pedagogických vyšetření (problematika sociálně patologických jevů).
- Vyhodnotit efektivitu jednotlivých preventivních aktivit.

V Novém Boru dne 1.9.2025

Mgr. Romana Suchá – metodik prevence